

Alternativa d'Unitat Popular

RUBÍ

Primeres aportacions de l'AUP al plec de condicions per a l'adjudicació del servei de recollida de residus municipals i neteja viària

ALTERNATIVA D'UNITAT POPULAR (AUP) DE RUBÍ

Rubí, Novembre de 2015

En el present document fem arribar les primeres esmenes que fan referència al primer document del plec de condicions per a l'adjudicació del servei de recollida de residus municipals i neteja viària que l'equip de Govern ens ha fet arribar. Cal remarcar que amb aquestes primeres aportacions pretenem establir les bases sobre les quals creiem que caldria començar a parlar sobre el model de recollida de residus i manteniment de l'espai urbà per a la ciutat de Rubí. Són, per tant, aportacions de caire més ideològic que no pas tècnic. També volem remarcar que ara mateix els aspectes tècnics són difícils de valorar atès que el document inicial presentat per l'equip de Govern manca de concreció i requereix que sigui desenvolupat en la seva totalitat abans de poder aportar-hi canvis en aquest sentit.

En el pla de treball de l'AUP destinem 7 pàgines a desenvolupar les propostes que tenim sobre el model de recollida i tractament de residus a la nostra ciutat. Abans, però, també volem destacar un parell de dades importants que cal tenir en compte i que justifiquen les nostres propostes:

- Segons dades de l'Agència de Residus de Catalunya (2013), **a Rubí només es recullen selectivament el 29,05% dels residus municipals generats**. Aquest baix nivell està per sota de la mitjana comarcal (35,54%) i també de la mitjana catalana (37,95%). En aquest sentit, **Rubí és el penúltim municipi de la comarca en recollida selectiva**, només superat per Gallifa (22,70%). Per tant, un dels grans reptes per als propers anys és reduir de forma substancial la quantitat d'escombraries barrejades que es porten a tractament, que actualment supera el 70% del total.
- Cal recuperar la dinàmica que hi havia durant el període en el que es va implantar el **model "Residu Mínim"**, entre el 2000 i el 2007, quan existia una comissió d'entitats, partits polítics i Ajuntament que va impulsar la recollida selectiva a la ciutat, l'anomenada "Comissió Residu Mínim".
- **Des de l'any 2008 roman tancada la planta de triatge de residus d'envasos de Rubí**, per decisió no aclarida ni argumentada del govern municipal. Actualment és un simple magatzem.

Cal assumir, doncs els reptes de l'Estratègia Catalana cap al Residu Zero, que són:

- Convertir els residus en noves oportunitats econòmiques pel municipi.
- Assolir una producció màxima de residus de 1 kg/hab/dia.
- Assolir un % de recollida selectiva neta del 70%.
- Assolir un nivell d'impropis de la fracció orgànica inferior al 5%.

Alternativa d'Unitat Popular

RUBÍ

Finalment, volem recordar que en el mandat anterior el ple de l'Ajuntament de Rubí ja va adoptar acords per començar a aplicar diverses mesures encaminades a la reducció i reciclatge de residus però, pel que sabem, pràcticament cap dels acords aprovats s'han dut a terme:

- Moció d'ACR per l'adhesió al Fòrum Estratègia Catalana Residu Zero: <http://www.acr.cat/wp-content/uploads/downloads/2012/11/Moci%C3%B3-residu-Zero.-Octubre-2012.pdf>. En aquesta moció, entre d'altres coses, Rubí es comprometia a donar suport a la implantació del **Sistema de Dipòsit, Devolució i Retorn (SDDR) per envasos reutilitzables i d'un sol ús** (més informació <http://www.acr.cat/2011/03/15/nota-dacr-impulsem-el-retorn-denvasos-per-reduir-residus/> i exemple de Cadaqués http://www.acr.cat/2013/11/03/ple_octubre_201/).
- Moció d'ACR per a la reducció de residus en els comerços de Rubí (<http://www.acr.cat/2010/10/03/saprova-per-unanimitat-una-mocio-dacr-per-a-reduir-els-residus-generats-en-el-comerc-de-rubi/>). En aquesta moció, aprovada per unanimitat, es va acordar que, en el marc del Consell de Comerç de Rubí, es constituís un grup de treball que elaborés un **Pla per a la Reducció de Residus al Comerç de Rubí**.
- El setembre del 2014 el grup municipal de CIU va presentar una moció en el mateix sentit i que va ser aprovada per unanimitat. En la moció es va acordar que l'Ajuntament duria a terme una **prova pilot al Mercat per substituir les safates de porexpan per safates de materials reciclables**, a poder ser biodegradables, i informar del contingut de la moció i de la seva aprovació a l'Associació d'Adjudicatariis del Mercat Municipal de Rubí. CIU també va presentar una moció, que no va ser aprovada, per **bonificar el 50% de la taxa de residus comercials als comerços que utilitzin bosses reutilitzables o degradables** (<http://www.ciu.cat/rubi/noticies/psc-erc-rebutjen-mocio-ciu-bonificar-50-taxa-residus-comercials-als-comercos-utilitzin-bosses-reutilitzables-degradables>).

LES PROPOSTES de l'AUP

Per tot el que hem exposat prèviament, proposem que el nou plec de condicions es basi en els següents principis i propostes, que creiem que han d'emmarcar-se dins d'un futur **Pla Municipal de Gestió i Reducció de Residus**:

- a) **Incorporem progressivament sistemes de recollida selectiva molt més eficients que l'actual**, com la recollida Porta a Porta. En aquest sentit, proposem un canvi radical en la gestió dels residus municipals, amb la implantació inicial de la recollida selectiva Porta a Porta en determinades zones residencials, com el centre urbà, la Plana del Castell, Ca n'Alzamora, Sant Jordi Park, Can Rosés i altres zones de tipologies similars, i la seva progressiva extensió a d'altres zones o barris de Rubí. Per a les zones de major densitat poblacional, i fins que no es pugui endegar el Porta a Porta, es proposa que es reformuli el model actual de recollida amb contenidors, apostant per la dotació d'àrees amb contenidors de totes les fraccions, per

l'increment dels contenidors de la fracció orgànica i per minvar el nombre de contenidors de rebuig en detriment dels contenidors de les fraccions recuperables. Tot aquest procés de canvi ha d'anar acompanyat d'una potent campanya d'educació i sensibilització ambiental de la població i del teixit socioeconòmic, així com de l'establiment de les mesures a nivell normatiu i fiscal que s'escaiguin.

- b) **Millorem el servei de recollida de la fracció verda (restes vegetals) per als habitatges de les urbanitzacions:** dur a terme els acords de la moció aprovada en el ple de mes d'octubre del 2015: http://www.auprubi.cat/wp-content/uploads/2015/08/2015_10_29_Punt_verd_urbanitzacions.pdf. A banda d'incrementar el nombre de "compostaires" particulars, cal preveure també la millora de l'actual servei de recollida de les restes vegetals que es generen en els jardins particulars, un servei municipal que opera bàsicament a les urbanitzacions i zones residencials de baixa densitat. En aquest sentit, des de l'AUP es proposa que es millori el servei de recollida Porta a Porta de les restes vegetals mitjançant la distribució d'unes saques estàndards on els veïns poden aportar-hi les restes vegetals que generin, just al davant del seu habitatge. Aquest servei seria concertat (prèvia trucada) i hauria d'establir com a dia de recollida preferentment els dilluns (i no com ara els dijous), ja que la majoria de gent fa les tasques de poda i neteja de jardins els caps de setmana. Cal, a més, fer una campanya informativa als barris per fer que el servei sigui realment efectiu. Nosaltres proposem aquesta opció, però n'hi ha d'altres com funcionar amb la col·locació de grans contenidors en punts estratègics de la ciutat (nosaltres no en som partidaris).
- c) **Remunicipalitzem el servei de deixalleria,** actualment adjudicat a una empresa privada. Des de la seva creació, la deixalleria s'ha convertit en un servei municipal imprescindible per garantir una correcta gestió d'aquelles deixalles que, atenent a llurs característiques, no es poden aportar als contenidors que tenim als carrers. Aquest servei s'ha gestionat sempre a través d'una empresa externa, mitjançant adjudicació pública de l'Ajuntament. Pensem, però, que és hora de canviar la gestió d'aquest equipament estratègic de la gestió dels residus municipals, i que l'Ajuntament assumeixi directament la seva explotació mitjançant la dotació d'un equip propi. Per diverses raons. Cal potenciar aspectes ambientals de la gestió que entenem que són essencials en una deixalleria i que actualment són molt discutibles, com la reutilització de totes aquelles deixalles que encara puguin tenir un segon ús (ara els residus voluminosos majoritàriament es trinxen), o la reducció de les deixalles que s'acaben destinant a un tractament finalista (com l'abocador). D'altra banda, una deixalleria pot generar sinèrgies molt positives amb altres projectes vinculats amb la gestió de residus, com és el cas de l'autocompostatge casolà, la recollida de l'oli de cuina usat o la reutilització de mobles i estris vells, però és bàsic que l'Ajuntament hi tingui una intervenció directa per garantir que aquestes sinèrgies seran possibles i es potenciaran. Tampoc cal oblidar que qui gestiona actualment la deixalleria de Cova Solera

és la mateixa empresa que té l'abocador de Can Carreras i que vol obrir un nou abocador a Can Balasc, fet que ens demostra que aquests serveis poden caure en mans d'empreses que no tenen precisament els aspectes ambientals i socials entre les seves prioritats. D'experiències de serveis de deixalleria que s'han remunicipalitzat en els darrers anys n'hi ha uns quants, com és el cas d'Arenys de Munt, on l'empresa pública de l'Ajuntament d'aquesta vila ha assumit la seva gestió des de l'any 2012 amb uns resultats molt satisfactoris a nivell ambiental, econòmic i social. **Proposem també la projecció d'una segona fixa a la Zona Nord de Rubí**, per tal de facilitar l'ús d'aquest servei per part dels ciutadans de la meitat nord de la trama urbana.

- d) **Potenciem la reutilització de mobles i estris vells recollits a la deixalleria municipal mitjançant l'impuls d'un projecte d'integració social.** Entre els residus que s'aporten a la deixalleria, destaquen en quantitat i volum els mobles i estris vells de tota mena. Com s'ha dit abans, la seva reutilització és, actualment, molt escassa com a conseqüència del tipus de gestió que reben a la deixalleria municipal, que prioritza el seu tractament com a rebuig i no el seu aprofitament per a nous usos. Proposem, per tant, que des de l'Ajuntament s'impulsi la reutilització dels residus voluminosos que van a parar a la deixalleria, mitjançant el desenvolupament d'un projecte que permeti la integració de persones amb necessitats socials. Un projecte que es podria vehicular a través de la Finca Font del Ferro, en el marc de la necessària potenciació que ha de rebre aquest equipament municipal per part de l'Ajuntament.
- e) **Potenciem la recollida selectiva de l'oli de cuina usat**, tant a nivell domèstic com comercial, recolzant el projecte d'integració social RUBICLACK.
- f) **Fomentem l'ús de bosses reutilitzables a tot el teixit comercial de la ciutat.** Més enllà de les mesures que ja s'estan aplicant des del teixit comercial pel que fa a la reducció de les bosses de plàstic, cal que l'Ajuntament potenciï l'ús de bosses reutilitzables per minvar al màxim la generació innecessària de deixalles associada a les bosses de plàstic. Aquesta acció es podria vehicular a través d'un projecte d'integració social, que es podria encarregar del disseny, la producció, la distribució i la reposició de les bosses reutilitzables per a tots aquells comerços de la ciutat que volguessin participar d'aquesta iniciativa. A banda de recolzar aquest projecte, l'Ajuntament podria establir incentius de tipus fiscals i de promoció per als establiments participants.
- g) **Fomentem l'ús de bosses compostables en la recollida selectiva de la fracció orgànica dels residus municipals.** Un dels materials impropis de l'orgànica que portem a compostar són les bosses de plàstic que s'utilitzen majoritàriament per embolcallar aquest material. A banda de potenciar sistemes de recollida selectiva més eficients, com el Porta a Porta, que ens permetran millorar la qualitat dels materials recollits, cal reduir els impropis de

l'orgànica afavorint la utilització de bosses compostables (bosses de material orgànic) per part de la població. Així, es proposa que l'Ajuntament faci compres a l'engròs de bosses compostables, de comú acord amb altres municipis, per aconseguir uns preus unitaris molt més assequibles, i que les distribueixi entre la població de forma regular, ja sigui de forma gratuïta en el marc d'accions periòdiques de sensibilització ambiental, ja sigui amb l'abonament d'un preu simbòlic associat a la bonificació de la taxa d'escombraries.

- h) **Implantem de forma experimental el sistema de dipòsit, devolució i retorn per als envasos.** Els envasos i residus d'envasos representen el 60% en volum de la brossa domèstica que generem a les cases, un percentatge que s'ha incrementat notablement en els darrers anys. Antigament, els envasos (en concret els de vidre) es podien portar a les tendes i et retornaven la quantitat que prèviament havies abonat per aquell envàs. Això garantia que ens féssim responsables d'aquells envasos i que es vehiclessin a través del canal de comercialització, i no pas a través del circuit de recollida de deixalles. A partir de l'any 1997, la legislació estatal que regula la gestió dels envasos (de plàstic, paper i vidre) ha permès que s'hagi traslladat als consumidors i a les administracions públiques la responsabilitat de la seva recollida selectiva. Com a resultat, ja no retornem els envasos al lloc on els hem comprat, sinó que els hem de posar als contenidors que hi ha al carrer, i el municipi s'ha de fer càrrec de la recollida i trasllat d'aquests materials fins als centres de reciclatge corresponents. Aquest marc legal ha beneficiat clarament als productors i als grans lobbies econòmics, atès que pagant una petita taxa per envàs o embolcall posat al mercat (punt verd que alimenta el fons d'ECOEMBES i d'ECOVIDRIO) s'han rentat les mans en relació a la costosíssima gestió de les deixalles (envasos i embolcalls) que els seus productes generen una vegada són consumits. Una gestió que ara recau en la població i les seves administracions públiques. Si el sistema anterior garantia que la majoria d'envasos retornaven al seu lloc de venda, ara els nivells de recollida selectiva d'envasos és molt baixa, i és molta la quantitat d'aquests materials que s'acaben llençant com a resta o rebuig i, per tant, desaprofitant. En aquest sentit, proposem que es dugui a terme la implantació del sistema de dipòsit, devolució i retorn d'envasos (ampolles, llaunes i bricks) al teixit comercial de la ciutat, mitjançant una prova pilot en una part de la ciutat per començar, seguint amb la experiència que es va realitzar a Cadaqués l'any 2013. Per això, cal cercar la implicació de l'Agència de Residus de Catalunya, que és l'administració competent en matèria de residus a Catalunya, i també dels establiments comercials que vulguin adherir-se a aquesta iniciativa.
- i) **Revisem la taxa d'escombraries i incorporem mesures que fomentin la reducció, la reutilització i la recollida selectiva de les deixalles.** La fiscalitat municipal pot ser un instrument interessant per fomentar bones pràctiques ambientals. És el cas de la taxa d'escombraries, que s'hauria de revisar a fons per incorporar mesures ambientals que fomentin la reducció, la reutilització i la recollida selectiva de les deixalles que generem. Aquestes bones pràctiques

Alternativa d'Unitat Popular

RUBÍ

s'haurien de potenciar mitjançant determinades bonificacions de la taxa, que ara es limiten a l'ús de la deixalleria. La participació en els futurs circuits Porta a Porta, la realització de compostatge casolà o l'aportació d'oli de cuina al servei implantat podrien ser també objecte de bonificació fiscal. Pel contrari, la taxa també hauria de preveure penalitzacions addicionals per a qui es demostrï que no participa d'una correcta gestió de la brossa.

- j) **Potenciem la recollida selectiva dels residus generats per l'activitat del Mercat Municipal**, amb mesures com: segregació de les capsas de porex, reducció de la brossa barrejada, distribució de bosses compostables entre les persones usuàries del Mercat, etc.

Per tant, les nostres propostes pel nou plec de condicions van encaminades a:

- 1) La **reducció** de generació de residus i a **millorar la recollida selectiva** dels residus generats.
- 2) La **remunicipalització** d'alguns dels serveis, com és el cas de la deixalleria. Per concretar més en la proposta presentada pel govern, proposem també mantenir la gestió 100% pública, si més no una part, de certs serveis de manteniment (ex escossells dels arbres) i de la neteja viària (ex contenidors).
- 3) La **incorporació de clàusules socials** que obliguin a l'empresa concessionària a destinar certes tasques a empreses que treballen amb persones amb diversitat funcional, en risc d'exclusió social, etc.

Entenem que no totes les propostes es podran aplicar de manera immediata, però sí que creiem que **l'equip de Govern hauria d'acompanyar el plec de:**

1. Una diagnosi acurada que determini quins serveis/tasques funcionen, quins no, motius, etc. Per exemple, caldria definir molt bé el número de contenidors (de tot tipus) existents i si realment cal comprar-ne més o no. Quin cost té actualment el tractament de cada tipus de brossa?. Quins ingressos té l'Ajuntament per a cada tipus de residu? En podem millorar els ingressos?, etc.

2. En base a la diagnosi, realitzar un pla que incorpori com a mínim algunes de les propostes esmentades prèviament (ex: sistema retorn d'envasos, pla de reducció de residus als comerços, prova pilot del sistema Porta a Porta, etc).

Altres qüestions més tècniques:

- **RENOVACIÓ CONTENIDORS:** pel què fa a la renovació de contenidors, qüestionem si és realment necessari. Com s'han calculat? El criteri del 50% per a tot tipus de contenidors (vidre, paper, etc) sembla força arbitrari. En cas d'una necessitat de renovació:

- Potser es pot considerar treure el punt de renovació de contenidors del plec de condicions i anar renovant segons necessitats reals?
 - Caldrà assegurar que els nous models s'adaptin a les característiques dels carrers, ja que hi ha hagut casos en els que s'han hagut de col·locar tots els contenidors en funció de les característiques del camió, com és el cas dels camions de càrrega automàtica lateral, amb el resultat de que els contenidors han envaït els passos de vianants, s'han col·locat sobre voreres estretes, o al mig del carrer. A més, pels usuaris no és fàcil accedir per poder llençar-hi les bosses còmodament.
 - També hem observat que la renovació només es planteja al centre urbà i que a les urbanitzacions només es planteja fer-ho per a contenidors de la fracció de resta. Hem rebut queixes des de les urbanitzacions en les que se'ns ha comunicat que hi ha pocs punts amb contenidors que facilitin la recollida selectiva. Potser valdria més la pena plantejar un augment de punts de recollida selectiva a les urbanitzacions que no pas una renovació arbitrària del 50% al centre urbà.
- **RECOLLIDA D'ESPORGUES:** veure la nostra proposta per millorar el servei (punt b).
 - **CENTRE DE REUTILITZACIÓ:** es podria plantejar que la gestió o part de les tasques les realitzi un projecte social (restauració de mobles, per exemple).
 - **ABOCAMENTS INCONTROLATS:** quin preu s'ha establert per licitar aquest servei? Quin cost tenia fins ara, que ho feia la brigada? (en aquest sentit, quines tasques li quedarien a la brigada municipal, veient que se'ls hi retiren forces d'elles?). Creiem que la gestió ha de ser estrictament de l'Ajuntament, que ha de ser més efectiu en la inspecció i sanció per lluitar contra els abocaments il·legals.
 - **NETEJA I MANTENIMENT CONTENIDORS:** destinar el servei a una empresa social. També voldríem saber a on es planteja col·locar els contenidors soterrats que es volen introduir pel cost de 500.000€.
 - **FREQÜÈNCIA SERVEI RECOLLIDA RESIDUS:** ha funcionat fins ara? Es pensa modificar?
 - **FREQÜÈNCIA NETEJA VIÀRIA:** amb dos cops per setmana de neteja de places no n'hi ha prou? (un pot ser reduït, però més de dos potser és excessiu).
 - **RENOVACIÓ O ADQUISICIÓ DE MAQUINÀRIA:** cal un equip lleva neus i un equip aspersor de sal? No sortiria més a compte un lloguer puntual per quan sigui realment necessari, tenint en compte les climatologies de Rubí? Potser caldria considerar adquirir contenidors de sal repartits per les urbanitzacions. D'altra banda, cal una furgoneta destinada exclusivament a la reparació de

Alternativa d'Unitat Popular

RUBÍ

contenidors? No pot tenir altres funcions o no es poden aprofitar altres furgonetes per aquesta qüestió? Cada quan cal reparar un contenidor?

- **AMPLIACIÓ PARC MUNICIPAL NETEJA:** caldria estudiar amb més deteniment la proposta i saber-ne la justificació real.
- **INCORPORACIÓ i MANTENIMENT PAPERERES VIA PÚBLICA:** la incorporació de 650 noves papereres quina justificació té? S'ha fet un estudi real? Cost?. Cal tenir en compte que el manteniment serà també major. De fet, 50.000€/any pel manteniment semblen molts diners. Quin ha estat el costa anual real per aquesta partida? (entenem que aquesta tasca de moment la fa la brigada, és així?).
- **MANTENIMENT ESCOSSELLS:** fins ara qui realitzava aquesta tasca? Quin cost tenia? (es plantegen 100.000€/any addicionals, cost total en cas d'externalitzar?). Hem vist que es planteja utilitzar herbicida. S'ha determinat quin? Normalment es fa servir glifosat, que fa poc la mateixa IARC (de la OMS) el classificava com un probable carcinògen: <http://www.iarc.fr/en/media-centre/iarcnews/pdf/MonographVolume112.pdf>). Nosaltres som partidaris de, en la mesura del possible, no fer ús de plaguicides, per qüestions de salut i sostenibilitat. A més, es podrien buscar alternatives que permetin un bon manteniment i que fins i tot puguin arribar a ser més econòmiques? (exemple: ús de cautxú).
- **POSSIBILITAT DE LICITAR PER SEPARAT DIFERENTS SERVEIS (BLOCS DE LICITACIÓ).**
- **CAMPANYES EDUCACIÓ AMBIENTAL:** creiem que l'objectiu de millorar la recollida selectiva no només depèn d'una bona educació i sensibilització ambiental, depèn en major mesura de les eines amb les que es doten els ciutadans per poder fer-ho correctament i de forma relativament còmode. En aquest sentit, ens reiterem en els plantejaments que hem exposat més amunt, i demanem que s'elabori un **Pla Municipal de Gestió i Reducció de Residus** que incorporin propostes (com les que hem llistat) que realment ens permetin millorar la recollida selectiva, reduir la producció de residus, fomentar el retorn d'envasos, etc.
- **VAIXELLA COMPOSTABLE:** actualment el sistema de vaixel·la compostable no acaba de funcionar del tot. Molt sovint la vaixel·la acaba a rebuig i per tant la seva funció perd sentit. Això representa una despesa addicional per a les arqués públiques i a més no soluciona el problema en termes de reducció, reutilització i reciclatge de residus. Per tant, proposem eliminar aquest sistema i que es potenciï la vaixel·la reutilitzable (ex: en activitats d'entitats, a la festa major, etc).
- **DEIXALLERIA:** cal també informar degudament als ciutadans de les possibilitats de bonificació en la taxa de residus (ordenança 16 – veure moció

Alternativa d'Unitat Popular

RUBÍ

aprovada en el ple del mes d'octubre del 2015: http://www.auprubi.cat/wp-content/uploads/2015/08/2015_10_29_Punt_verd_urbanitzacions.pdf).

Actualment hi ha un gran desconeixement i des de la deixalleria no es fa cap esforç per informar a l'usuari. D'altra banda, la deixalleria mòbil a les urbanitzacions només està uns 15-20 minuts a cada punt. Potser convindria més establir menys punts però que el temps d'estada sigui més llarg. S'ha fet cap estudi per millorar-ne el servei?

- **CONTROL COMPLIMENT CONTRACTE:** a la versió actual no queda clar qui seria l'encarregat de fer el control del compliment del contracte i amb quines eines es dotarien per poder fer-ho correctament. En compliment de l'acord pres durant el ple d'octubre des de la Comissió Informativa de Serveis Centrals es realitzarà el seguiment del compliment dels contractes de les empreses que tinguin serveis municipals externalitzats (http://www.auprubi.cat/wp-content/uploads/2015/08/2015_10_29_mocio_municipalitzacions1.pdf). Tècnicament, i de forma diària, qui hauria de gestionar el control del compliment del contracte hauria de ser exclusivament el servei corresponent dins de l'Àrea de Planificació, Ecologia Urbana i Seguretat.
- **CONDICIONS LABORALS:** fer complir la moció presentada per l'AUP i aprovada en el ple de l'Ajuntament de Rubí el mes d'octubre del 2015 (http://www.auprubi.cat/wp-content/uploads/2015/08/2015_10_29_mocio_clausules_socials1.pdf).